

Uchwała nr XXI/184/2008
Rady Powiatu Łowickiego
z dnia 27 sierpnia 2008 roku

**w sprawie : uchwalenia Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie
Łowickim na lata 2008 -2013**

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt 3 i art.12 pkt 11 ustawy z dnia 05 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz.1592, Dz. U z 2002 r. Nr 23, poz.220, Nr 62 poz.558, Nr 113 poz.984, Nr 153 poz.1271, nr 200 poz.1688, Nr 214 poz.1806, Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz.1568, z 2004 r nr 102 poz.1055, Nr 167 poz.1759 z 2007 r. Nr 173 poz.1218) oraz art.19 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz.593, Nr 99, poz.1001, Nr 273, poz.2703, Dz. U. z 2005 r. Nr 64, poz.565, Nr 94, poz.788, Nr 164, poz. 1366, Nr 179, poz.1487, Nr 180, poz.1493, Dz. U. z 2006 r. Nr 135, poz. 950, Nr 144, poz.1043, Nr 186, poz.1380, Nr 249, poz.1831, Nr 251, poz.1844, Dz. U. z 2007 r. Nr 35, poz.219, Nr 36, poz.226, Nr 48, poz.320, Nr 120, poz.818, Nr 209, poz.1519, Nr 221, poz.1649) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „ Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Łowickim na lata 2008-2013”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marcin Kosiorek

Załącznik do
Uchwały Rady Powiatu Łowickiego
Nr XXI/184/2008
z dnia 27 sierpnia 2008 roku

Program Pomocy Społecznej

**Powiatowy Program Pomocy
Dziecku i Rodzinie
w Powiecie Łowickim
na lata 2008 –2013**

Łowicz 2008 rok

Spis treści

	Strona
1. Wstęp.	2
2. Ustawowe zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej.	3
3. Diagnoza istniejących potrzeb w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	4
4. Charakterystyka powiatu łowickiego.	6
5. Diagnoza socjalna.	12
5.1 Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej	12
5.2 Ośrodki i instytucje udzielające pomocy dziecku i rodzinie.	15
6. Obszar pomocy społecznej i wspieranie rodzin (Analiza SWOT).	17
7. Dane dotyczące Programu	18
8. Cele programu.	19
8.1 Cel strategiczny	19
8.2 Cele szczegółowe	19
8.2.1 Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku.	20
8.2.2 Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego.	21
8.2.3 Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie.	22
8.2.4 Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek i rodziny zastępcze.	23
9. Przewidywane efekty i rezultaty Programu	23
10. Monitoring Programu	24

1. Wstęp

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Od dnia 01 maja 2004 r. pomoc społeczna funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) .

Organizują ją organy administracji rządowej i samorządowej, w tym na poziomie powiatu starostowie.

Jednym z głównych celów pomocy społecznej jest wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.

Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka w każdym okresie jego rozwoju. Dlatego należy przede wszystkim wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Rodzina wsparcie powinna otrzymywać od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Pomoc rodzinie powinna wyprzedzać pomoc samemu dziecku i powinna być skoordynowana tak, aby kompleksowo zabezpieczać jej potrzeby.

Aby móc kompleksowo zabezpieczać rodziny należy stworzyć lokalny system pomocy dziecku i rodzinie. Zadanie takie nakłada na powiat art.19 pkt.1 ustawy o pomocy społecznej.

Budowanie powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem powinno zawierać takie cele jak:

- wczesna prewencja poprzez rozwój poradnictwa i terapii rodzin dysfunkcyjnych,
- wspieranie rodzin i pomoc w rozwiązywaniu ich problemów,
- tworzenie placówek wsparcia dziennego np. świetlice terapeutyczne, środowiskowe, ośrodki interwencji kryzysowej itp.,
- tworzenie zastępczej opieki rodzinnej poprzez powoływanie zawodowych rodzin zastępczych,
- budowanie systemu wielofunkcyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W systemie prorodzinnej profilaktyki i opieki nad dzieckiem należy uznać, zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka.

Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

W sprawnym lokalnym systemie prorodzinnym większość dzieci nie powinna funkcjonować w rodzinie zastępczej i jej kręgu rodziny. Dlatego należy podjąć pracę z rodzinami biologicznymi, aby ich dzieci pozostające w opiece zastępczej, jak najszybciej mogły powrócić do naturalnego środowiska rodzinnego.

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy udzielić pomocy w formie:

- poradnictwa rodzinnego,
- terapii rodzinnej,
- pracy socjalnej.

2. Ustawowe zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej

Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) ustawowe zadania powiatu w tym zakresie obejmują:

- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych zawodowych,
- organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- wypłacanie wynagrodzenia zawodowym rodzinom zastępczym,
- pokrywanie kosztów pobytu dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- udzielanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym różnego typu placówki pomocy społecznej,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu różnego typu placówek,
- organizowanie i prowadzenie mieszkań chronionych,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie i prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- organizowanie i prowadzenie ośrodków wsparcia.

Realizatorem ustawowych zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Przy realizacji tych zadań Centrum współpracuje z różnymi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej, z organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi. Ważna jest współpraca w tym zakresie z samorządami gminnymi i jednostkami pomocy społecznej, które wspierają rodzinę w ich naturalnym środowisku zapewniając im pomoc i opiekę w systemie dziennym, bez konieczności opuszczania środowiska lokalnego.

3. Diagnoza istniejących potrzeb w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Do jednego z pilnych działań polityki samorządowej w zakresie pomocy społecznej należy pomoc rodzinom dysfunkcyjnym oraz pomoc tym, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej.

Sporządzona diagnoza sytuacji rodzin pozwoliła lepiej rozeznaczyć potrzeby oraz określiła priorytety w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Oto najważniejsze z nich:

- 1) Pomoc w zwalczaniu ubóstwa powinna umożliwiać wyrównanie szans rozwojowych młodego pokolenia i zapobiegać marginalizacji rodzin ubogich. To ostatnie powinno być osiąganym poprzez różnorodne formy aktywizacji zawodowej, skierowane głównie do mieszkańców zagrożonych długotrwałym bezrobociem.
- 2) Na szczególną troskę zasługują dzieci opuszczone lub osierocone. Najlepszą formą pomocy dla nich byłoby stworzenie warunków umożliwiających wczesne ich przysposobienie, chroniące przed chorobą sierocą. Działania powiatu winny mieć na celu usprawnienie czynności niezbędnych do przeprowadzenia adopcji tak, aby w możliwie najkrótszym czasie dziecko mogło znaleźć się w rodzinie chcącej je adoptować. Realizacja tego zadania będzie wymagała stworzenia na terenie powiatu ośrodka adopcyjno-opiekuńczego. Poza przysposobieniem ośrodek będzie rozwijał inne formy rodzinnego wychowania zastępczego sierot naturalnych i społecznych w szczególności rodziny zastępcze i pogotowia rodzinne. Taki kierunek zmian w opiece nad dzieckiem winien prowadzić do odchodzenia od wychowania w tradycyjnych domach dziecka.
- 3) Sprawą dużej wagi jest zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Sprzyja temu tworzenie warunków integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym otoczeniu społecznym

(rodzina, sąsiedzi, instytucje lokalne), przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych – tam gdzie jest to możliwe – do samodzielnego życia. W rodzinach o których mowa wyżej niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów ekonomicznych, bytowych, wychowawczych i opiekuńczych.

Rodziny, w skład których wchodzi osoba niepełnosprawna, stają przed problemami życiowymi, odnoszącymi się do materialnej sfery ich życia, konieczność sprawowania opieki i świadczenia usług pielęgnacyjnych, niesienie pomocy w wykonywaniu codziennych czynności i zapewnienia warunków domowej rehabilitacji.

Działania podejmowane na rzecz rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane.

- 4) Rodziny dysfunkcyjne i zagrożone dysfunkcjami potrzebują kompleksowej pomocy, skierowanej do wszystkich ich członków, we wszystkich sferach życia. Celem pomocy winno być przezwyciężenie trudności, i usamodzielnienie rodziny, poprzez ukazanie sposobów wyjścia z kłopotów i odpowiednie wsparcie materialne.

Istnieją różne przyczyny dysfunkcji rodzin, przy czym w wielu rodzinach przyczyny te kumulują się.

Długotrwały brak aktywności zawodowej rodziców, szerzący się alkoholizm, niesprzyjające warunki materialne ograniczają lub wręcz uniemożliwiają osiągnięcie odpowiedniego poziomu wykształcenia oraz ukształtowanie właściwych aspiracji życiowych młodego pokolenia.

Aby udzielanie właściwej pomocy rodzinom zagrożonym dysfunkcjami było możliwe, należy wprowadzić nowe formy i sposoby pomocy, przy uwzględnieniu wniosków z analizy dotychczasowych rozwiązań.

Pomoc winna być wielozakresowa, świadczona przez instytucje w sposób kompleksowy. Zmieniać się winien także tryb udzielania pomocy, począwszy od wczesnej interwencji kryzysowej.

Zmian potrzebuje także model placówek dla osób dysfunkcyjnych lub zagrożonych dysfunkcją.

Modernizacja tradycyjnej sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych winna postępować w kierunku wielofunkcyjnej instytucji podejmującej m.in. pracę z rodziną i pracę w środowisku.

Uzupełnieniem takiej działalności byłyby placówki dla osób uciekających przed przemocą domową – Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Bardzo ważnym elementem pomocy rodzinom zagrożonym dysfunkcjami powinien być dalszy rozwój i modernizacja sieci publicznego poradnictwa psychologiczno - pedagogiczno - prawnego.

Rozbudowa sieci tego poradnictwa rodzinnego, zdolnego m.in. do nowych i intensywnych form pomocy rodzinie. Należy także

doskonalić zawodowo pracowników poradnictwa oraz wyposażyć poradnie w najnowsze metody diagnostyczne.

W toku realizacji programu sukcesywnie aktualizowane będą szczegółowe cele i podejmowane nowe działania, wynikające z oceny istniejących systemów pomocy rodzinie, tendencji zmian w warunkach życia i funkcjonowania rodzin, a także stałego monitoringu stosowania rozwiązań zawartych w programie i uzyskiwanych dzięki temu efektów.

Zagadnienia rozpisane są w sposób szczegółowy i w większości bez nakładowy pod względem finansowym.

Zawierają szereg niezbędnych rozwiązań wynikających z ustaw:

- o pomocy społecznej,
- o dochodach jednostek budżetowych,
- o ochronie zdrowia psychicznego,
- o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- o zapobieganiu narkomanii,
- o systemie oświaty,
- o repatriantach, uchodźcach i cudzoziemcach,
- o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Większość zadań ujętych w programie to zadania własne powiatu, inne wynikają z konieczności koordynacji i wypracowania systemu realizacji programów w powiecie (szczególnie w sprawach pomocy rodzinie i problemu profilaktyki uzależnień).

4. Charakterystyka powiatu łowickiego

Powiat łowicki ma charakter rolniczo-przemysłowy i jego obszar położony jest w dorzeczu rzeki Bzury. Rolnictwo jest źródłem dochodu ponad połowy jego mieszkańców. Struktura upraw dostosowana jest do potrzeb własnych rynku lokalnego i zakładów przemysłu przetwórczego. Za przemysłową wizytówkę uważa się przetwórstwo rolno-spożywcze, które dostarcza ponad połowę całości produkcji przemysłowej okolicy.

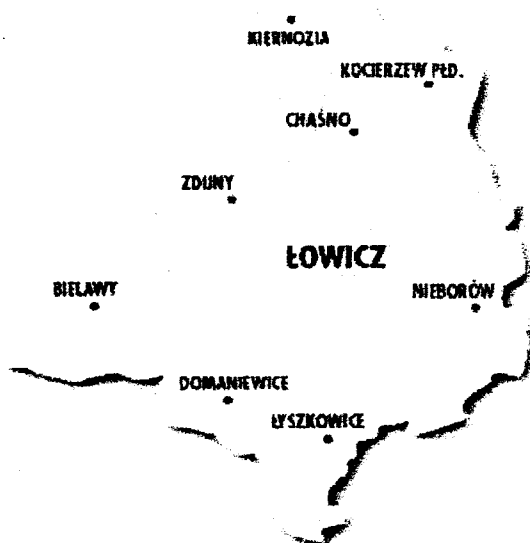
Za najważniejsze kierunki rozwoju należy uznać między innymi :

- pobudzenie rozwoju sieci gospodarstw ekologicznych produkujących zdrową żywność,
- rozwój agroturystyki,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych różnych branż zgodnie z zasadami ekorozwoju. Centralna lokalizacja, bliska dużych

zasobnych miast rynku zbytu, a także korzystny klimat dla inwestorów stanowi o atrakcyjności ziemi łowickiej.

Obszar powiatu łowickiego obejmuje miasto Łowicz i 9 gmin.

- Miasto Łowicz
- Gmina Bielawy
- Gmina Chaśno
- Gmina Domaniewice
- Gmina Kiernożia
- Gmina Kocierzew
- Gmina Łowicz
- Gmina Łyszkowice
- Gmina Nieborów
- Gmina Zduny

Łączna powierzchnia	987 km ²
Liczba ludności	84.293

Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkuje na wsi 53.343 osób
Przyrost naturalny – ujemny

W powiecie łowickim:	
w wieku produkcyjnym jest	50.958 osób
w wieku poprodukcyjnym jest	14.663 osób
w wieku przedprodukcyjnym jest	18.672 osób

w tym na wsi :	
w wieku produkcyjnym jest	30.158 osób
w wieku przedprodukcyjnym jest	12.370 osób
w wieku poprodukcyjnym jest	10.815 osób
Ogółem pomocą niezależnie od rodzaju i formy świadczeń w mieście Łowiczu objęto	2.337 osób
w tym materialną na	1.325 osób
w tym w postaci pracy socjalnej	1.012 osób
Rzeczywista liczba osób objętych pomocą w całym powiecie łowickim	7.368 osób
w tym pomocą materialną	4.297 osób
w tym w postaci pracy socjalnej	3.071 osób

Miasto Łowicz

Miasto Łowicz zajmuje powierzchnię	23,4 km ²
Liczba mieszkańców	30.950 osób
w tym kobiet	16.243 osób
w tym mężczyzn	14.707 osób
Ludność Łowicza to młode społeczeństwo na 30.950 osób tylko 17,2% to mieszkańcy powyżej 61 roku życia.	
w wieku przedprodukcyjnym znajduje się	6.302 osób
w wieku produkcyjnym znajduje się	20.800 osób
w wieku poprodukcyjnym znajduje się	3.848 osób
Liczba ludności zawodowo czynnej wynosi	20.159 osób
Osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy MOPS	286 osób
w tym kobiet	142 osób
ilość rodzin zastępczych	46

Gminy

Gminy ogółem zajmują powierzchnię	963,6 km ²
Liczba mieszkańców	53.343
w tym kobiet	27.112
w tym mężczyzn	26.231

Gmina Bielawy

Składa się z 39 sołectw .

Powierzchnia 164 km²

Jest gminą o charakterze rolniczym z dominacją gospodarstw o powierzchni 8 ha.

Ogółem liczba mieszkańców	6.300
w tym kobiet	3.100
w wieku przedprodukcyjnym	1.314
w wieku produkcyjnym	3.593
w wieku poprodukcyjnym	1.393
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS	84
Ilość rodzin zastępczych	4

Gmina Chaśno

Gmina Chaśno obejmuje swym zasięgiem 16 sołectw .
Powierzchnia 72 km².

Jest gminą typowo rolniczą. Przeważają gospodarstwa średnio towarowe.

Na terenie gminy nie ma większych zakładów produkcyjnych gdzie mogliby podjąć zatrudnienie mieszkańcy poszukujący pracy.

Ogółem liczba mieszkańców	3.293
w tym kobiet	1.616
w tym w wieku przedprodukcyjnym	846
w tym w wieku produkcyjnym	1.735
w tym w wieku poprodukcyjnym	712
liczba ludności czynnej zawodowo	1.335
Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS	30
Ilość rodzin zastępczych	1

Gmina Domaniewice

Gmina Domaniewice obejmuje swym zasięgiem 12 sołectw .
Powierzchnia 86,26 km².

Ogółem liczba mieszkańców	4.714
w tym kobiet	2.590
w wieku przedprodukcyjnym	1.012
w wieku produkcyjnym	2.496
w wieku poprodukcyjnym	1.206
liczba ludności czynnej zawodowo	1.580
Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS	36
Ilość rodzin zastępczych	4

Gmina Kiernozia

Gmina Kiernozia o charakterze rolniczym , użytków rolnych 6.762 ha, obejmuje swym zasięgiem 20 sołectw
Powierzchnia 76 km²

Liczba mieszkańców	3.803
w tym kobiet	1.913
w wieku przedprodukcyjnym	751
w wieku produkcyjnym	2.297
w wieku poprodukcyjnym	755
Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS	21
Ilość rodzin zastępczych	5

Gmina Kocierzew

Kocierzew jest gminą rolniczą obejmuje powierzchnię 93,5 km², ma 19 sołectw.

Liczba mieszkańców	4.710
w tym kobiet	2.346
w wieku przedprodukcyjnym	1.243
w wieku produkcyjnym	2.531
w wieku poprodukcyjnym	936
liczba osób czynnej zawodowo	2.210
Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS	14
Ilość rodzin zastępczych	5

Gmina Nieborów

Obszar stanowi 10.382 ha powierzchnia 103 km²
Liczba sołectw 19

Liczba mieszkańców	9.498
w tym kobiet	4.876
w wieku przedprodukcyjnym	2.226
w wieku produkcyjnym	5.585
w wieku poprodukcyjnym	1.687
liczba ludności czynnej zawodowo	4.645
Ilość osób niepełnosprawnych	

korzystających z pomocy GOPS	34
Ilość rodzin zastępczych	8

Gmina Łyszkowice

Obszar stanowi 106,9 km²

Liczba sołectw 21

Liczba mieszkańców	7.096
w tym kobiet	3.590
w wieku przedprodukcyjnym	1.830
w wieku produkcyjnym	3.882
w wieku poprodukcyjnym	1.384
Ilość osób niepełnosprawnych	
korzystających z pomocy GOPS	62
Ilość rodzin zastępczych	7

Gmina Łowicz

Powierzchnia gminy 133,4 km²

Teren gminy obejmuje swym działaniem 26 sołectw.

Liczba mieszkańców	7.589
w tym kobiet	3.860
w wieku przedprodukcyjnym	1.842
w wieku produkcyjnym	4.290
w wieku poprodukcyjnym	1.457
liczba ludności czynnej zawodowo	3.833
Ilość osób niepełnosprawnych	
korzystających z pomocy GOPS	29
Ilość rodzin zastępczych	1

Gmina Zduny

Obejmuje swym zasięgiem 24 sołectwa, liczy 1914 gospodarstw domowych
w tym: 1099 to gospodarstwa rolne

Powierzchnia gminy – 128,5 km²

Liczba mieszkańców	6.340
w tym kobiet	3.221
w wieku przedprodukcyjnym	1.306
w wieku produkcyjnym	3.749
w wieku poprodukcyjnym	1.285

liczba ludności czynnej zawodowo	2.380
Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS	30
Ilość rodzin zastępczych	2

5. Diagnoza socjalna

Pomoc dla osób wymagających różnego rodzaju wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizowana jest poprzez ośrodki pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni gminnych struktur świadczą pracę socjalną, polegającą między innymi na wyrównywaniu szans indywidualnych osób niepełnosprawnych i niezaradnych życiowo.

Realizowana jest wszechstronna pomoc poprzez kontakty i współpracę z osobami, które napotykają na liczne bariery natury materialnej, bytowej a także na barierę obojętności i niezrozumienia.

Narastająca dynamika poszerzenia kręgu osób potrzebujących wsparcia wymaga działań osłonowych, stworzenia odpowiednich zabezpieczeń.

Stała aktualizacja i kompleksowa diagnoza problemów ułatwia dobór właściwych sposobów działania. Pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej wykonują pracę socjalną w środowisku, udzielają pomocy w załatwianiu różnych spraw osobom, które z różnych względów nie są zdolne do samodzielnego i skutecznego działania.

Osoby korzystające z pomocy świadczonej przez ośrodki pomocy społecznej, to osoby będące w trudnej sytuacji życiowej i materialnej spowodowanej, głównie niepełnosprawnością, bezrobociem, długotrwałą chorobą, alkoholizmem, potrzebą ochrony macierzyństwa, bezradnością w realizowaniu spraw opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z analizy danych statystycznych wynika, że niepełnosprawność, bezrobocie, stagnacja w rolnictwie powoduje, że coraz więcej osób potrzebuje pomocy.

Rozmiar pomocy realizowanej przez ośrodki pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych nie w pełni odpowiada faktycznym potrzebom osób ubiegających się o pomoc.

5.1 Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej

(dane opracowane na podstawie informacji z PCPR, MOPS i GOPS)

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej świadczonej przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej na dzień 31.12.2006 r.

Liczba rodzin według typów rodzin objętych pomocą społeczną ogółem - 2.451
w tym:

• rodziny z 1-3 dzieci	1.082
• rodziny powyżej 3 dzieci	250
• rodziny emerytów i rencistów	475

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej według powodów przyznania tejże pomocy)*

w tym:

• ubóstwo	360
• bezdomność	30
• potrzeba ochrony macierzyństwa	103
• bezrobocie	1161
• niepełnosprawność	626
• długotrwała choroba	337
• bezradność w sprawach opiek. - wych.
i prowadzenia gosp. domowego	227
• alkoholizm	209
• trudności w przystosowaniu do życia
po opuszczeniu zakładu karnego	12

* przedstawione osoby są wykazywane kilkakrotnie w poszczególnych powodach przyznania pomocy

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej świadczonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Liczba rodzin zastępczych (na dzień 31.12.2007 r.) 87

w tym :

wychowujących jedno dziecko	61
wychowujące powyżej jednego dziecka	26

Liczba wychowanków z rodzin zastępczych i placówek ogółem 49

w tym:

wychowankowie rodzin zastępczych	41
wychowankowie specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego	2
wychowankowie Domu Dziecka	5
wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego	1

Liczba rodzin zastępczych wychowujących dziecko niepełnosprawne 11

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych na

dzień 31.XII.2007 r. ogółem – 23
w tym : Dom Dziecka – 23

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na 31.12.2007r.

Typy rodzin	Liczba rodzin		Liczba dzieci	
	na terenie powiatu	poza powiatem	umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu	umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem
Rodziny zastępcze spokrewnione	76	4	103	6
Rodziny zastępcze niespokrewnione	10	0	16	0
Rodziny zastępcze zawodowe	0	0	0	0
- wielodzietne	1	0	3	0
- specjalistyczne	0	0	0	0
- o charakterze pogotowia rodzinnego	0	0	0	0
Ogółem	87	4	122	6
Razem	91		128	

Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w rodzinach ulega ciągłym ale niewielkim zmianom. Nie dostrzega się tendencji spadkowej, a problem braku właściwej opieki rodzicielskiej nad dziećmi ciągle jest aktualny.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na dzień 31.12.2007r.

Typ placówki	Nazwa placówki	Liczba dzieci
Placówka socjalizacyjna	Dom Dziecka w Stobowie	11
	Dom Dziecka w Rawie Mazowieckiej	7
	Dom Dziecka w Łodzi	1
	Dom Dziecka w Gostyninie	2
	Dom Dziecka Porszewicach	2
Ogółem		23

Liczba wychowanków kontynuujących naukę na dzień 31.12.2007 r.

Liczba wychowanków	
z rodzin zastępczych	z placówek
41	8

Liczba osób korzystających w 2007 r. z porad specjalistów zatrudnionych w Zespole Antykryzysowym działającym przy PCPR w Łowiczu.

Udzielono porad :

– porad psychologicznych	409
– porad pedagogiczno-socjalnych	511
– porad prawnych	131
– psychoterapia indywidualna i rodzinna	105
– terapia logopedyczna	64
– terapia uzależnień	12
– interwencje w terenie	139

5.2 Diagnoza istniejącej infrastruktury w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Nazwa instytucji, placówki, organizacji pozarządowej	Działalność instytucji, placówek i organizacji pozarządowych świadczących pomoc dziecku i rodzinie
1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu.	Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formach instytucjonalnych, wsparcia dziennego i opiece rodzinnej.
2. Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawach	Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych na terenie podległej gminy.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chaśnie - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniewicach - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiernozi - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocierzewie - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nieborowie - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zdunach.	
3. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Łowiczu.	Poradnictwo rodzinne, zawodowe, psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne.
4. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łowiczu.	Orzekanie o niepełnosprawności dla celów pomocy społecznej, zatrudnienia oraz korzystania z ulg i uprawnień.
5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Łowiczu i Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Kiernozi.	Szkoła podstawowa, gimnazjalna, zawodowa dla dzieci z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej do kształcenia specjalnego.
6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Łowiczu	Organizacja czasu wolnego, wydawanie posiłków dla osób niepełnosprawnych.
7. Poradnia Leczenia Uzależnień w Łowiczu.	Pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym. Diagnoza, poradnictwo, psychoterapia.
8. Sąd Rejonowy w Łowiczu Wydział Rodzinny i Nieletnich.	Postępowania sądowe w sprawach rodzinnych i nieletnich, pozbawianie i ograniczanie władzy rodzicielskiej, ustalanie sytuacji prawnej dziecka.
9. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Łodzi.	Zadania na rzecz mieszkańców Powiatu Łowickiego wykonuje OAO w Łodzi i inne.
10. Dom Pomocy Społecznej w Borówku.	Opieka całodobowa nad osobami umysłowo upośledzonymi i psychicznie chorymi.
11. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Urzeczcu i Parmie.	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
12. Stowarzyszenia pozarządowe na terenie Powiatu Łowickiego.	Wspieranie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.

13. Zespół Antykryzysowy przy PCPR w Łowiczu.	Poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne , prawne.
14. Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Łowiczu.	Poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, psychoterapeutyczne i prawne.

6. Obszar pomocy społecznej i wspieranie rodzin **(Analiza SWOT)**

Mocne strony :

- działania o charakterze wspierającym rodzinę w wychowaniu i kształceniu,
- wdrażanie nowatorskich rozwiązań, inwestowanie środków finansowych na realizację działań programowych na rzecz rodzin borykających się z różnorodnymi problemami życiowymi (inwestycja w potencjał ludzki),
- ścisła współpraca wielu podmiotów – instytucji samorządu powiatowego i gminnego oraz organizacji pozarządowych,
- wspieranie działań pracowników pomocy społecznej przez specjalistów: psycholog, psychoterapeuta, prawnik, pedagog oraz wolontariuszy,
- umiejętność korzystania z programów wspierających obszar pomocy społecznej.

Słabe strony :

- brak różnorodnych form opieki zastępczej,
- niewystarczające środki finansowe na realizację zadań,
- długie i mało skuteczne metody kierowania osób z problemami i uzależnieniami na przymusowe leczenie.

Szanse :

- sukcesywne modyfikowanie pomocy społecznej, w zależności od zmieniającej się polityki społecznej państwa,
- aktywne kształtowanie mentalności biorców pomocy społecznej w zakresie ich własnego wizerunku,
- podnoszenie poziomu życia ogółu społeczności, m.in. poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, co powoduje większą skłonność osób średnio zamożnych do wspomagania finansowego w różnych formach grup najsłabszych ekonomicznie.

Zagrożenia:

- niestabilny, stale zmniejszający się system finansowania pomocy społecznej w Polsce,
- brak stałych rozwiązań prawnych, przychylnych obszarowi pomocy społecznej,
- nadmierny fiskalizm podatkowy ze strony państwa, zniechęcający środowisko pracodawców tworzących miejsca pracy.

7. Dane dotyczące Programu

Miejszem realizacji programu jest Powiat Łowicki. Czas jego realizacji na lata 2008 - 2013 r. Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu.

Adresaci programu:

- rodziny biologiczne,
- rodziny zastępcze,
- dzieci z Powiatu Łowickiego umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów,
- usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej i niedostosowane społecznie.

Źródła finansowania Programu:

- środki własne powiatu,
- środki samorządów gminnych,
- środki własne jednostek organizacyjnych powiatu,
- środki partnerów uczestniczących w programie,
- dotacje celowe,
- środki pozyskane z innych źródeł.

Partnerzy:

- administracja samorządowa,
- miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- pełnomocnicy wójtów i burmistrzów ds. uzależnień w gminach,
- placówki edukacyjne,
- placówki pomocy społecznej,
- Sąd Rodzinny, kuratorzy zawodowi i społeczni,
- Policja,

- organizacje pozarządowe,
- służba zdrowia,
- ośrodki wsparcia,
- Zespół Antykryzysowy,
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- wolontariusze,
- sponsorzy,
- lokalne media.

8. Cele programu

8.1 Cel strategiczny

— Założono, że realizacja polityki prorodzinnej przyniesie lepsze efekty, jeżeli będzie miała charakter systemowy i zintegrowany, z udziałem wielu podmiotów działających na rzecz rodziny, w szczególności samorządów lokalnych, Kościoła Katolickiego, innych kościołów, związków wyznaniowych oraz organizacji pozarządowych.

Opracowując i tworząc system opieki nad rodziną i dzieckiem szczególnie istotne jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym wspierających i wspomagających dziecko i rodzinę, poprzez wcześniej ustalone kierunki działań tj.:

- wzmacnianie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- organizowanie pomocy instytucjonalnej w sytuacjach kryzysowych,
- wysoki standard usług.

Wyszczególniono następujący Cel Strategiczny:

Zorganizowanie kompleksowego i sprawnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Łowickim.

8.2 Cele szczegółowe

8.2.1 Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku

8.2.2 Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego

8.2.3 Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie

8.2.4 Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek i rodziny zastępcze

8.2.1 Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w ich naturalnym środowisku

Zadania	Partnerzy	Planowany termin realizacji
1) Wspieranie rodzin w wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w środowisku poprzez: – pracę socjalną z rodziną, – pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych.	PCPR ,pracownicy ZAK i PIK działający przy PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, szkoły	Praca ciągła.
2) Doskonalenie metod działania specjalistycznego poradnictwa , w tym : psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, socjalnego dla rodzin w sytuacji kryzysowej.	PCPR , pracownicy ZAK i PIK działający przy PCPR, ośrodki pomocy społecznej	Praca ciągła.
3) Prowadzenie poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej.	PCPR , pracownicy ZAK i PIK działający przy PCPR	Praca ciągła.
4) Stworzenie na terenie powiatu świetlic środowiskowych, terapeutycznych, szkolnych, finansowanych z różnych źródeł.	PCPR, pracownicy ZAK i PIK działający przy PCPR, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, organizacje pozarządowe, Policja, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	2008 - 2013
5) Współpraca z organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz dziecka i rodziny- wsparcie finansowe dla tych organizacji , poradnictwo, szkolenie wolontariuszy.	PCPR, pracownicy ZAK i PIK działający przy PCPR , samorządy gminne	Praca ciągła.
6) Udoskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy i realizowanych formach świadczeń np. strony internetowe, ogłoszenia prasowe	PCPR	Praca ciągła.

7) Pomoc materialna, finansowa i pośrednictwo w znalezieniu zatrudnienia osobom i rodzinom zagrożonym ubóstwem.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty gospodarcze	Praca ciągła.
8) Pomoc stypendialna dzieciom i młodzieży z rodzin naturalnych, zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych kontynuujących naukę na szczeblu gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i wyższym.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej	Praca ciągła.

8.2.2 Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego

Zadania	Partnerzy	Planowany termin realizacji
1) Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem nowych form rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, lokalne media.	Praca ciągła.
2) Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat opieki zastępczej poprzez: – opracowanie i rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, – artykuły prasowe, – audycje radiowe.	PCPR, lokalne media.	Praca ciągła.
3) Prowadzenie lobbingu na rzecz pozyskania kandydatów do prowadzenia zastępczej opieki nad dzieckiem.	PCPR.	Praca ciągła.
4) Pozyskanie nowych rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem o charakterze: – pogotowia rodzinnego, – wielodzietnych, – specjalistycznych.	PCPR.	Praca ciągła.

5) Szkolenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i zawieranie umów cywilno-prawnych w sprawie opieki i wychowania powierzonych im dzieci.	PCPR, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze i organizacje pozarządowe.	W zależności od potrzeb.
6) Wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą.	Pracownicy ZAK i PIK działający przy PCPR, ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe, wolontariusze.	Wg potrzeb.

8.2.3 Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie

Zadania	Partnerzy	Planowany termin realizacji
1) Zapewnienie mieszkańcom powiatu korzystania z usług świadczonych przez ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.	PCPR, ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.	Wg potrzeb.
2) Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej na bazie funkcjonującego ZAK i PIK stosownie do występujących potrzeb.	PCPR	Wg potrzeb.
3) Utworzenie Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Łowiczu.	Starostwo Powiatowe ,PCPR, Wydział Edukacji , Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, lokalni partnerzy.	2008 - 2013 r.

8.2.4 Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym niektóre typy placówek i rodziny zastępcze

Zadania	Partnerzy	Planowany termin realizacji
1) Praca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w placówce lub rodzinie zastępczej na rzecz jego powrotu po uzyskaniu pełnoletności	PCPR, pracownicy ZAK i PIK , placówki opiekuńczo-wychowawcze.	Praca ciągła.

do środowiska rodzinnego.		
2) Pozyskanie bazy lokalowej i utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek, pozbawionych możliwości powrotu do miejsca zamieszkania.	Starostwo Powiatowe ,PCPR	Praca ciągła.
3) Tworzenie programów usamodzielnienia, czuwanie nad ich realizacją, korekta i dostosowanie do aktualnych potrzeb.	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, ośrodki pomocy społecznej.	Praca ciągła.
4) Praca wychowawców z osobami przewidzianymi do usamodzielnienia pod kątem wyrabiania odpowiednich umiejętności i samodzielności.	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pozarządowe.	Praca ciągła.
5) Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnianym wychowankom, objęcie ich pomocą pedagogiczną, psychologiczną, prawną, socjalną, doradztwem zawodowym.	PCPR, pracownicy ZAK i PIK, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty gospodarcze.	Praca ciągła.

9. Przewidywane efekty i rezultaty Programu

Należy oczekiwać następujących efektów podjętych ww. działań takich jak:

- 1) Podniesienie świadomości rodziców biologicznych dotyczącej odpowiedzialności za wychowanie własnych dzieci.
- 2) Wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach biologicznych.
- 3) Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego.
- 4) Utworzenie sieci placówek wsparcia dziennego.
- 5) Utworzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.
- 6) Podniesienie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży przebywających w zastępczych formach opieki:
 - wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie opieki zastępczej,
 - stworzenie systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
 - zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych,
 - pozyskanie do współpracy wolontariuszy.

- 7) Podniesienie jakości usług świadczonych przez placówki,
- powstanie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia,
 - lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, nabycie i wykształcenie odpowiednich umiejętności, które pomogą wychowankom placówek prowadzić samodzielne życie po osiągnięciu pełnoletności.

10. Monitoring Programu

Monitorowanie Programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu. Monitoring odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości poszczególnych jednostek realizujących zadania w ramach własnych projektów , opracowywanych na podstawie harmonogramu działań niniejszego Programu .

PRZEWODNICZĄCY RADY

Marcin Kosiorek